Lietas arhīva Nr. C-3973-24/20
ECLI:LV:LRT:2024:1115.C88397324.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Daugavpilī 2024. gada 15. novembrī

Latgales rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese Regīna Paipale

ar sekretāri /Persona A/ ,

tulku /Persona B/ ,

piedaloties atbildētājam /Persona C/,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /Persona D/ vienkāršotās procedūras prasībā pret /Persona C/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītājs /Persona D/ vērsās tiesā ar prasību vienkāršotajā procedūrā piedzīt no atbildētāja /Persona C/ uzturlīdzekļus sevis uzturēšanai.

[2] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 194.panta pirmās daļas 3.punktu vienkāršotās procedūras lietā tiesa sastāda saīsināto spriedumu, tādēļ 2024. gada 15. novembrī lietā tika sastādīts saīsinātais spriedums, bet 2024. gada 25. novembrī tiesā saņemts atbildētāja /Persona C/ sprieduma sastādīšanas lūgums, līdz ar to spriedumā noteiktajā termiņā tiesa sastāda spriedumu atbilstoši Civilprocesa likuma 193.pantam.

[3] Prasītājs vienkāršotās procedūras prasībā un papildinājumos norādīja, ka atbildētājs ir viņa tēvs, kurš 2024. gada jūlijā pārtrauca sniegt palīdzību prasītāja uzturēšanai, lai gan iepriekš maksāja uzturlīdzekļus 210 EUR ik mēnesi.

[3.1] Prasītājs norādīja, ka viņš mācās Latvijas Universitātes pilna laika klātienes bakalaura studiju programmā, dzīvo kopmītnē Rīgā un viņam nav iespējas apvienot mācības dienas nodaļā ar darbu, tādēļ viņš nespēj pats sevi apgādāt.

[3.2] Prasītājs uzskata, ka atbildētājam nav pamata pieprasīt no prasītāja regulāras atskaites par prasītāja akadēmiskajiem rezultātiem un sekmēm, jo prasītājs pats spēj atbildēt par savu dzīvi un izvēli, zina kādas

vērtības prasītāja dzīvē pastāv un ko viņam darīt, lai pilnvērtīgi attīstītos, bet, ja atbildētājam pastāv šaubas par prasītāja intelektuālo attīstību, tas apstiprina, ka visu šo laiku viņš neizrādīja interesi par prasītāja izglītību un dzīvi kopumā.

[3.3] Prasītājs norādīja, ka pēc prasības celšanas tiesā 2024. gada 30. septembrī atbildētājs samaksāja prasītājam 210 EUR, tādēļ prasītājs lūdz piedzīt uzturlīdzekļus no 2024. gada 1. oktobra.

[4] Prasītājs, pamatojoties uz Civillikuma 177., 179.pantiem, lūdza piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam uzturlīdzekļus sevis uzturam 210 EUR ik mēnesi, bet ne mazāk kā 30% no valstī noteiktās minimālās darba algas.

[5] Atbildētājs /Persona C/ iesniedza tiesai rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka prasību atzīst daļēji un piekrīt maksāt uzturlīdzekļus dēla uzturēšanai 105 EUR ik mēnesi, lūdza uzklausīšanu tiesas sēdē.

[5.1] Atbildētājs paskaidrojumos norādīja, ka viņš atzīst savu pienākumu sniegt palīdzību savam dēlam, bet uzskata, ka arī prasītājam jābūt atbildīgai attieksmei pret izglītības iegūšanu.

[5.2] Uzskata, ka prasītājam jākomunicē ar atbildētāju ne tikai sakarā finansiālajiem jautājumiem, bet atbildētājam ir tiesības sekot prasītāja izglītības procesam un šai sakarā prasītājam jāiesniedz regulāras atskaites par akadēmiskajiem rezultātiem un sekmēm.

[5.3] Uzskata, ka arī prasītāja mātei jāpiedalās dēla uzturēšanā, tādēļ atbildētājs piekrīt sadarboties ar prasītāja māti, lai vienotos par kopīgu rīcību, kas veicinātu dēla veiksmīgu akadēmisko un personības attīstību.

[6] Ar tiesneses lēmumu rezolūcijas veidā lieta nolikta izskatīšanai tiesas sēdē. Prasītājam un atbildētājam tika paziņots par lietas izskatīšanas laiku un vietu.

[7] Prasītājs /Persona D/ uz tiesas sēdi neieradās, tiesā iesniedza papildinājumus un paskaidrojumus, kuros norādīja, ka mācību procesa aizņemtības dēļ nevar ierasties uz tiesas sēdi, tādēļ lūdz izskatīt lietu bez viņa klātbūtnes.

Līdz ar to tiesa uzskata par iespējamu izskatīt lietu bez prasītāja klātbūtnes.

[8] Atbildētājs /Persona C/ prasību atzina daļēji. Tiesai papildus paskaidroja, ka prasītājs vienmēr komunicēja ar atbildētāju tikai sakarā ar finansiālajiem jautājumiem un vairāk prasītāju nekas neinteresēja. Uzskata, ka abiem vecākiem jāpiedalās prasītāja uzturēšanā, bet kādu palīdzību prasītājam sniedz viņa māte nav norādīts. Atbildētājs atzīst, ka viņam jāpiedalās dēla uzturēšanā, bet prasītājam arī nopietni jāizturas pret izglītības procesu un atbildētājam ir tiesības zināt par prasītāja izglītības rezultātiem, tādēļ prasītājam ir jāiesniedz atbildētājam atskaites. Atbildētājs agrāk strādāja ārzemēs, bet pašlaik uzlabo veselību Latvijā un nekur nestrādā, tādēļ var maksāt dēla uzturam 105 EUR, ko uzskata par pietiekamu, ņemot vērā, ka prasītājam palīdz arī māte. Tāpat uzskata, ka vasaras mēnešos prasītājs pats spēj pelnīt naudu, tādēļ uzturlīdzekļi būtu piedzenami tikai 10 mēnešus.

Motīvu daļa

[9] Tiesa, iepazinusies ar vienkāršotās procedūras prasībā, prasītāja papildus un atbildētāja rakstveida paskaidrojumos izklāstītajiem apstākļiem, uzklausījusi atbildētāja paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi iesniegtos pierādījumus, uzskata, ka prasība apmierināma daļēji.

[10] Ar dzimšanas apliecību pierādīts, ka 2005. gada 28. septembrī dzimušā /Persona D/ vecāki ir /Persona C/ un /Persona E/.

[11] Civillikuma 179.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt.

[11.1] Ar Latvijas Universitātes Medicīnas un dzīvības zinātņu fakultātes izziņu Nr. 23-66/107 pierādīts, ka /Persona D/ 2024./2025. akadēmiskajā gadā ir pilna laika klātienes bakalaura studiju programmas "Ķīmija" 1. kursa students. Studiju programmas ilgums ir 3 gadi. Studijas uzsāktas 2024. gada septembrī, programmu paredzēts beigt 2027. gada jūnijā.

[11.2] Lietā nav iegūti pierādījumi, ka prasītāja materiālais stāvoklis ļauj viņam bez vecāku palīdzības nodrošināt sevi ar visu nepieciešamo.

[11.3] Turklāt, ņemot vērā likuma "Par valsts pensijām" 19.pantā norādīto, ka par darba nespējīgiem uzskatāmi bērni, kuri mācās vidējās vai augstākās mācību iestādēs dienas nodaļā un nav vecāki par 24 gadiem, uzskatāms, ka šajā gadījumā prasītājs nav spējīgs sevi apgādāt.

Līdz ar to tiesa uzskata, ka lietā ir pierādīts, ka prasītājs, būdams augstskolas pilna laika klātienes studiju students, nav spējīgs sevi apgādāt, jo nav apšaubāms, ka pilna laika klātienes studijas nav savienojamas ar darbu un pilnvērtīgu izglītības ieguvi, tādēļ vecākiem jāpiedalās prasītāja uzturēšanā.

[12] No Civillikuma 179.panta izriet, ka vecākiem jāsniedz palīdzība bērnam samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli.

[12.1] Prasītājs pieteica prasījumu piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus sevis uzturēšanai 210 EUR ik mēnesi, pamatojot, ka mācās Latvijas Universitātes pilna laika klātienes bakalaura studiju programmā, dzīvo kopmītnē Rīgā un viņam nav iespējas apvienot mācības dienas nodaļā ar darbu, tādēļ viņš nespēj pats sevi apgādāt.

[12.2] No Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2024. gada 1. oktobra izziņām izriet, ka atbildētājs nav Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras uzskaitē kā pakalpojumu saņēmējs.

[12.3] Savukārt no atbildētāja tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka uz lietas izskatīšanas dienu viņš nestrādā un ienākumu viņam nav, jo atbildētājs atbrauca uz Latviju uzlabot veselību, bet iepriekš viņš strādāja ārzemēs.

[12.4] Tiesa atzīst, ka lietā nav iegūti pierādījumi, ka atbildētājs ir reģistrēts kā bezdarbnieks, ka viņam piešķirts trūcīgas personas statuss, ka viņam ir noteikta tāda saslimšana, kas liedz viņam gūt ienākumus, jo atbildētājs šādus pierādījumus tiesai nesniedza.

Līdz ar to, lai gan lietā nav iegūti dokumentāri pierādījumi par atbildētāja ienākumiem, tiesa uzskata, ka arī nav iegūti pierādījumi par to, ka atbildētāja mantiskais stāvoklis un spējas neļauj viņam maksāt uzturlīdzekļus dēla uzturēšanai 210 EUR ik mēnesī, jo no prasības izriet un atbildētājs šo faktu neapstrīdēja, ka viņš maksāja dēla uzturēšanai uzturlīdzekļus 210 EUR ik mēnesi.

[13] Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamenta 2019. gada 21. februāra spriedumā lietā Nr. C30620116, SKC-457/2019 norādīts, ka "Civilprocesa likuma 96.panta pirmā daļa noteic, ka, ja tiesa atzīst kādu faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda. Pie šādiem faktiem pieder vēstures notikumi, dabas notikumi, kā arī vispārzināmas, uz pieredzi pamatotas patiesības. Jautājumu par to, vai fakts uzskatāms par vispārzināmu, izšķir tiesa. Tādējādi tiesa var atbrīvot lietas dalībniekus no pierādījumu iesniegšanas, ja tiesa atzīst par vispārzināmu, ka bērna uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem utt. Tā kā šīm empīriskām patiesībām (uz pieredzi pamatotām patiesībām) nav faktisku apstākļu nozīmes, bet tās ir tikai secinājumi un loģiski slēdzieni no zināmiem faktiem, tad tās pusēm nav jāpierāda, bet pati tiesa izlieto empīriskās patiesības kā loģiska slēdziena locekļus (*sal.* Bukovskis V. *Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933., 333.-336.lpp.*)."

Tiesa uzskata, ka ir vispārzināms fakts, ka katrai personai ir izdevumi par ēdienu, apģērbu un apaviem, higiēnas precēm, transporta izdevumi, izdevumi, kas saistīti ar pakalpojumu par mājokli apmaksu, šie izdevumi ir

nepieciešamie, jo nodrošina personas ikdienas vajadzības.

Līdz ar to nav apšaubāms, ka arī prasītājam pastāv minētie izdevumi.

Tāpat, ņemot vērā, ka prasītājs dzīvo Rīgā kopmītnē nevis mājās kopā ar māti, tad izdevumi, lai nodrošinātu ikdienas vajadzības, jebkurā gadījumā ir daudz lielāki nekā prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja.

Turklāt tiesu praksē lietās par uzturlīdzekļiem par vispārzināmu atzīts fakts, ka pamatotie ēdināšanas izdevumi bērnam ir 210 EUR mēnesī, bet prasītājs faktiski ir jauns vīrietis, kura izdevumi ēdināšanai diez vai varētu būt mazāki.

Tādējādi tiesa uzskata, ka faktiski prasītāja no atbildētāja pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs sedz tikai prasītāja pamatvajadzības – ēdināšanu, tādēļ arī nav apšaubāms, ka prasītāja citus nepieciešamos izdevumus sedz prasītāja māte ar savu palīdzību.

[14] Šādu iemeslu dēļ, novērtējot visus iegūtos pierādījumus par pušu mantisko stāvokli un spējām kopsakarā, tiesa uzskata, ka no atbildētāja par labu prasītājam jāpiedzen uzturlīdzekļi 210 EUR ik mēnesi līdz mācību beigām Latvijas Universitātē, bet ne ilgāk kā līdz prasītāja 24 gadu vecuma sasniegšanai.

[15] Lietā nav iegūti pierādījumi, ka vasarā prasītājam būs iespēja pašam sevi apgādāt, tādēļ atbildētāja norādi, ka uzturlīdzekļi ir jāpiedzen tikai par 10 mēnešiem, tiesa uzskata par nepamatotu, nepierādītu un tiesu praksei, kas paredz, ka uzturlīdzekļi piedzenami līdz mācību beigām, bet ne ilgāk kā līdz personas 24 gadu vecuma sasniegšanai, neatbilstošu.

[16] Atbilstoši Augstākās tiesas Senāta 2007. gada 29. augusta spriedumā lietā Nr. SKC-556 noteiktajam, ņemot vērā, ka pēc prasības celšanas tiesā atbildētājs samaksāja prasītājam uzturlīdzekļus 210 EUR un līdz ar to prasītājs lūdza piedzīt uzturlīdzekļus no 2024. gada 1. oktobra, uzturlīdzekļi piedzenami no 2024. gada 1. oktobra.

[17] Vienlaikus, ir noraidāms prasītāja prasījums piedzīt uzturlīdzekļus ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, jo minētais uzturlīdzekļu apmērs noteikts Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumu Nr. 37 “Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam” 2.punktā un šie noteikumi attiecināmi uz nepilngadīgajiem bērniem, bet prasītājs ir pilngadīga persona.

[18] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, no atbildētāja par labu valstij jāpiedzen valsts nodeva 335,44 EUR apmērā, kas aprēķināta atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam un 34.panta pirmās daļas 1.punkta “a” apakšpunktam (par gadu uzturlīdzekļu summa: 210 EUR x12 mēn. = 2520 EUR; valsts nodeva: 320 EUR + 4% no (2520 EUR-2134 EUR) = 335,44 EUR).

[19] Vienlaikus, saskaņā ar Civilprocesa likuma 39., 40., 42.pantiem no atbildētāja par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi to faktiskajā apmērā - 9 EUR.

[20] Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.^{1}pantam atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu samaksu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 39. - 42., 93., 97., 189. - 195., 204.^{1}, 250.^{18}, 250.^{26} , 250.^{27} pantiem, tiesa

nosprieda:

vienkāršotās procedūras prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /Persona C/, personas kods /Personas kods A/, par labu /Persona D/, personas kods /Personas kods B/, uzturlīdzekļus 210 EUR (divi simti desmit *euro*) ik mēnesi, sākot no 2024. gada 1. oktobra līdz mācību beigām Latvijas Universitātē, bet ne ilgāk, kā līdz prasītāja 24 gadu vecuma sasniegšanai.

Izskaidrot /Persona C/, ka uzturlīdzekļi maksājami prasītāja /Persona D/ kontā Nr. /IBAN A/, /Nosaukums A/.

Pārējā daļā prasību noraidīt.

Piedzīt no /Persona C/, personas kods /Personas kods A/, par labu valstij valsts nodevu 335,44 EUR (trīs simti trīsdesmit piec*euro*, 44 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9 EUR (deviņi *euro*).

Izskaidrot /Persona C/, ka valsts nodeva 335,44 EUR jāmaksā pēc šādiem rekvizītiem: Valsts kase, reģistrācijas Nr. 90000050138, BIC kods TRELLV22, konts /IBAN B/, bet ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 9 EUR - Tiesu administrācija, Valsts kase, NMR 90001672316, BIC kods TRELLV22, konts /IBAN C/, EKK 21490, norādot iemaksas mērķi: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C88397324. Maksājumus apliecinoši dokumenti tiesas noteiktajā labprātīgas izpildes termiņā iesniedzami Latgales rajona tiesā.

Noteikt /Persona C/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu samaksu - 9 dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā dienas.

Sprieduma sastādīšanas un pieejamības tiešsaistes sistēmā datums – 2024. gada 13. decembris.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Latgales apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas – 2024. gada 13. decembra -, iesniedzot sūdzību Latgales rajona tiesā.

Tiesnese (paraksts) R. Paipale